

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

ATA, Hälsingland, Hs Rogsta sn, Bålsö kapell

Blomberg, Björn. *Utflyktsguide för Hornslandet. Kronopark med skogsbruk och friluftsliv*. Domänverket. Hudiksvall 1977.

Bålsö krönikebok. (Handschrift förvarad i Bålsöns prästkammare).

Dahlin, Ove. Muntliga uppgifter, augusti 2005.

Kilström, Bengt Ingmar. *Fiskarkapellen i Hudiksvalls skärgård*. Ingår i serien Hälsinglands kyrkor XX. Uppsala 1972.

Länsmuseet Gävleborg, topografiskt arkiv

Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv

Selin, Gunnar. *Bålsön, ett fiskeläge, en berättelse från gången tid*. Ljusdal 2002

Selin, Gunnar. Muntliga uppgifter, augusti 2005.

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1602	Kung Carl IX förlämnar Bålsön samt Agön, Drakön och Kråkön till Hudiksvalls stad.	Kilström, B. I. 1972.
1603	Det nuvarande kapellet anläggs strax ovanför tidens fiskehamn. Kapellbyggnaden utgörs av en rektangulär timmerbyggnad med sadeltak.	Kilström, B. I. 1972.
1689	Kapellets storklocka (senare flyttad till prästkammaren) gjuts.	Kilström, B. I. 1972.
1725	Rödfärgning och tjära omnämnt i Bålsö kapells räkenskapsbok.	ATA
1742	En vindflöjel med detta årtal tillverkas troligen till kapellet (senare påträffad under altaret vid 1973 års renovering).	ATA
1744	Rödfärgning och tjära omnämnt i Bålsö kapells räkenskapsbok.	ATA
1770	Kapellet förses med tre vindflöjlar, samtliga märkta "Bålsön C.B.G. Anno 1770".	Kilström, B. I. 1972/ Besök på platsen
1777	Kapellet uppges ha fönsterluckor med fönstertenar och gångjärn.	ATA
1778	Kapellaget betalar mästare Dahlström en summa för predikstolen detta år. Predikstolen utförs i rokokostil.	ATA
1783	Rödfärgning och tjära samt näver till tak omnämnt i Bålsö kapells räkenskapsbok.	ATA
1787	Rödfärgning och tjära omnämnt i Bålsö kapells räkenskapsbok.	ATA
1798	P. Tröne skänker den nuvarande altartavlan till kapellet.	ATA
1811 (1810)	Kapelltaget repareras med näver.	ATA
1816	Kapellets storklocka gjuts om av P. Öberg i Hudiksvall.	Kilström, B. I. 1972.
1820	Reparation i kapellet av Olof Östlin och Johan Hägg.	Inskription vid sidan av altaret i kapellet.
1829	I en inventering från detta år beskrivs kapellet bl a på följande sätt: "Invändigt är Capellet hvitlimmat och utvändigt rödmåladt och brädslaget. Längden från öster till vester är 14 al. Bredden 10 al.	ATA

	<i>Höjden 7 al. På en målad tapet står: Christliga förfäder hafva uppbyggt detta capell år 1603 och af deras efterkommande tid efter annan blifvit förbättradt. Predikstolen väl förgylld – på framsidan föreställande 2ne taflor med Tio Guds Bud. (---) Bänkarnas antal är 9 på hvardera sidan. 2ne fönsterlufter åt norra och södra sidorna samt en större på östra gaveln. Öfver dörren på vestra ändan äro målade två englar, hållande den ene ankaret, den andre korset. Ofvanpå yttre taket äro trenne jernspiror med flaggor. Klockstapeln vid vestra gavelns norra sida, bestående af tvenne trädspiror med tvärliggare, håller en metallklocka (...)</i> I inventeringen omtalas även en invigd begravningsplats vid den s.k. Grönhamn på Bålsön.	
1840-talet	Prästkammaren flyttas till den nya fiskehamnen på öns södra sida. Kapellets klocka flyttas även till en ny stapel vid prästkammarens vägg. Kapellet får dock stå kvar på sin ursprungliga plats.	Kilström, B. I. 1972.
1903	Gefle Dagblad skriver bl a följande i en kort notis om Bålsö kapell: ”Kapellet kunde säkert på grund av sin ålder vara ett ovanligt föremål för Skansen”.	Länsmuseet Gävleborg, topografiskt arkiv
1913	På ett foto från detta år syns att kapellets tak har spåntäckning.	ATA
1931	Renovering av kapellet vilken möjliggjordes av en donation 1929 av Löwenmark. Takfoten förlängs vilket får till följd att fönsterluckorna inte längre går att öppna. I fortsättningen lyfts de därför av varje sommar istället för att stå öppna. Inuti kapellet repareras målningarna av J. O. Holm och Mauritz Lövgren. Bänkinredningen målas i nuvarande kulör.	ATA/ Inskription vid sidan av altaret i kapellet/ Selin, G. 2005.
1936	Vägen till kapellet från nya hamnen förbättras.	Bålsö krönikebok.
1947	Kapellet rödfärgas av Edvin Löjdström. Byggnaden förses även med nya vindskivor.	Bålsö krönikebok.
1950-talets början	Nya tapeter sätts upp i prästkammaren.	Selin, G. 2005.
1953	Prästkammaren får el installerad.	Selin, G. 2005.
1960-talets början	I prästkammaren läggs en nålfiltsmatta in ovanpå en äldre korkmatta.	Selin, G. 2005.
1961	Kapellet förses med ett nytt tegeltak under ledning av Einar Selin. Översyn av brädfodringen och mindre reparationer av denna. Två av kapellets tre vindflöjlar är så rostiga att kopior måste tillverkas för uppsättning på taket. De gamla bevaras dock.	ATA
1967	Nytt fundament gjuts i betong till flaggstången vid prästkammaren.	
1969	En ny klockstapel uppförs vid kapellet som en kopia av den gamla klockstapeln. En äldre skeppsklocka till klockstapeln skänks av kopparslagare Nygren i Hudiksvall.	Kilström, B. I. 1972/ Länsmuseet Gävleborg, topografiskt arkiv/ Selin, G. 2005.
1973	Utvändig restaurering av kapellet efter ett restaureringsförslag framtaget av ingenjör Gustaf Marklund. Arbetet utförs av Sune Persson, Rogsta. Panelen på östra gaveln och båda långsidorna var svårt rötskadad och all panel togs därför bort. Endast enstaka panelbrädor kunde återanvändas. Den västra gavelns panel var	ATA

	dock i mycket bättre skick och kunde sättas tillbaka i sin helhet. Under panelen fanns en hel mängd årtal, bomärken och initialer som dokumenterades genom avritning och foton. Befintlig taktäckning med handkluvna stockar behålls, men kompletteras med näver i nederkanten (så att det blir ett ”falskt nävertak”). Utvändig färgsättning med Falu rödfärg med tillsats av kimrök och trätjära. Invändiga bättrings- och målningsarbeten.	
1983	Kapellet genomgår en invändig restaurering efter ett restaureringsprogram framtaget av konservator Per Mattsson, Gävle. Åtgärderna omfattar fästning av flagnande färg och retuschering samt målning av tak, väggar, bänkinredning mm. Försiktig justering av bänkinredningen. I samband med den invändiga restaureringen målas även kapellets fasader om.	ATA
1984	Restaureringen fortsätter med en andra etapp som omfattar predikstolen, altarringen. Arbetet utförs av konservator Per Mattsson, Gävle. Målning av fönsterbågar.	Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv
1990-talets början	Nålfiltsmattan och den underliggande korkmattan i prästkammaren rivs ut och trägolvet som ligger under slipas. Trägolvet slipas även i prästkammarens farstu. I farstun målas väggar och tak i grå och vit färgsättning.	Dahlin, O. och Selin G. 2005.
1991	Renovering av klockstapeln vid prästkammaren. Allt trävirke byts ut och en ny stapel byggs som en kopia av den gamla. Den gamla träkonstruktionen i ek, som klockan sitter fäst i, behålls dock. Den gamla flaggstångens stålfäste återanvänds vid renoveringen av klockstapeln. Nytt fundament till klockstapeln gjuts i betong.	Bålsö krönikebok/ inristat årtal i betongen/ Selin, G. 2005.
1994	Den skog som vuxit upp innanför kyrkogårdsmuren på den gamla begravningsplatsen avverkas under våren. På pingstdagen samma år tas kyrkogården åter i bruk genom att askan efter en avliden bålsöbo sprids ut där. En permanent ljuslykta sätts upp på kyrkogården under hösten.	Selin, G. 2002.
1997 eller 1998	Utvändig ommålning av kapellet och prästkammaren. Enkla trästöttor sätts under bänkarna. Arbetet leds av Martin Ångman.	Selin, G och Dahlin, O. 2005.
2002	Kapellet förses med nya vindskivor av tryckimpregnerat virke som tjäras och slutligen målas med matt svart oljefärg. Knutbrädorna målas också i samma kulör.	Selin G. och Dahlin, O. 2005.
2002 el. 2003	Kapellvärdarna får lov att sopa ned löst sittande flagor på takåsarna som flagar av.	Selin, G. 2005.